

2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ 2

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΣΤΕΝΑΓΜΟΙ ΤΟΥ ΘΝΗΤΟΥ

ΥΠΟ
ΦΑΛΕΖ

IV

Ούποκριτής Βέβηλος, — ὅτις, γνωρίζων τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας τοῦ Κυρ. Λιμπέρη καὶ ἐποφθαλμιῶν τὴν περιουσίαν ὡς ἐκ τῆς ἀνηλικιότητος τοῦ υἱοῦ, προσεποιεῖτο πρὸ ἔξαμνιάς τὸν ἐνθερμὸν φίλον του, — θέλων νὰ παραπεισῃ πλειότερον ἄμα εἰδεν, ὅτι ἔψυχεν ἡ στιγμὴ πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ του, ἀφοῦ ἐκίνησεν ἐκ δῆθεν ἀγανακτήσεως πολλάκις τὴν κεφαλὴν, ἐπὶ τέλους ἐφάνη ὡς παραξενεύμενος καὶ ὑψώσας τὴν φωνήν :

— "Οχ! ἀδελφέ, τῷ λέγει, καὶ ἀφῆκα τόσας ἐπειγούσας ὑποθέσεις· δὲν ἔγραψα εἰς τὰς τραπέζας τῆς Κοχιγγίνας, τῆς Γουαδελούπης, τῆς Ὀταΐτης καὶ τοῦ Μαρόκου, διὰ νὰ δράμω, δούν τάχιον ἐδῶ, ὑποθέτας ὅτι κάτι τρέχει, καὶ νὰ ἔλθω νὰ ἀκούσω φαντασιοπληξίας." Αληθῶς δὲν ἦξεν τί μ' ἔλκυε πρὸς σέ. Φαντάσου ἰδέα ποῦ τοῦ ἔλθε! φαντάσου νὰ πιστεύῃ ὅτι θ' ἀποθάνη. "Ε! φίλε ἐπιστήθεις Κυρ. Λιμπέρη, τί εἶνε αὐτὰ ποῦ μοῦ λέγεις; Μὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπόληψιν ἦν σ' ἔχω, βέβαια θὰ ὑποχονδρίασες.

Αφοῦ εἶπε καὶ ἄλλα παρόμοια ἐπὶ τέλους κατέληξε καὶ τῷ προσέθηκεν, ὅτι, οὐχὶ διὰ τὴν ἰδέαν, ἢν ἔχει, ἀλλὰ — καὶ ἐδῆ δι' ἐπιτηδείου τρόπου φαινόμενος τρόπον τινα ὅτι διαλογίζεται, ἐπήνετε καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν πρόνοιαν τοῦ Κυρ. Λιμπέρη — διὰ νὰ θεραπεύσωμεν τὴν μονομανίαν σου, κάμε διαθήκην τὴν ὁποίαν πάντοτε ἔχεις καιρὸν νὰ ἀκυρώσῃς ἡ μεταβάληση.

Καὶ ἔξκολουθῶν δῆθεν μονόλογον ἔψιθυρίζεν ὡστε ν' ἀκούηται, ὅτι διὰ τοῦ θάνατον πλειότερον αὐτοῦ καὶ τόσῳ ἡτο βέβαιος, ὡστε ἐποικημάτιζε διὰ τοῦτο ὑψώσας δὲ τότε τὴν φωνάν.

— Ναί! στοιχηματίζω, εἶπε Κυρ.-Λιμπέρη, ὀλλά ἀφοῦ θέλεις, κάμε διαθήκην ἐπὶ τέλους καὶ θές καὶ διὰ τὸν τύπον τινὰ τῆς ἐμπιστοσύνης σου ὡς ἐκτελεστὴν αὐτῆς, διὰ νὰ μὴ πέσης καὶ εἰς δικαστήρια, ἀλλ' οὐχὶ ἐμὲ, ὅπως μοὶ ὑπέδειξας ἀλλοτε. Ἀκοῦς ἐκεῖ διαθήκη, ἀφισέ με, ἀδελφέ, μὲ τὰς ἰδέας σου.

V

Ο Κυρ. Λιμπέρης, ἔχων τὴν ἀργικὴν ἰδέαν καὶ παραπειθεῖς ἔτι πλειότερον ἐκ τῶν λόγων τοῦ τοκογλύφου.

— Καὶ ποῖον λέγεις, ἀνερώντες, νὰ στημείωσωμεν ὡς ἐκτελεστὴν; "Εγώ καὶ ἄλλον σου εἰλικρινέστερον;

— Ἐδῶ δὲ Βέβηλος ἔργλατες δυνατά, ἀνακράξας συγχρόνως·

— Καλότυχε, Κυρ.-Λιμπέρη, τί μοῦ λέγεις; Φαντάσου, ἐνδὴ ἡ ὑγεία μου εἶνε ἐπισφαλής νὰ μοῦ λέγεις αὐτά. 'Αλλ' ἔστω διὰ νὰ θεραπεύσωμεν τὴν ἰδιοτροπίαν σου. 'Οπωςδήποτε ὅμως ἔχομεν καιρὸν — σκεπτόμεθα καὶ αὔριον.

Τότε δώσας πλειότερον τόνον εἰς τὴν φωνήν.

— 'Αλθεία, φίλε μου Κυρ.-Λιμπέρη, τῷ λέγει, ἥθελα γὰ σ' ἐρωτήσω ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ δὲν μὲ ἀρηκας μὲ τὰς φαντασιοπληξίας σου, ποῦ εἶνε τὸ φίλτατο, τὸ σπάνιο παιδί, δ' ἀπόστολος;

Εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ πατρὸς, ὅτι ἐ 'Απόστολάκης του, τὸ εὐχημένο του παιδί εἶνε εἰς τὸ σχολεῖον, δὲ κ. Βέβηλος ὠμίλησε μὲ τόσην γλυκύτητα περὶ τοῦ υἱοῦ καὶ μὲ τοιοῦτον ὕφος — παρεισάξας ἐπὶ τέλους, ὅτι ἀν ἐνυμφεύστο, ἐπειθύμει ν' ἀποκτήσῃ ὅμοιον τέκνον — ὥστε δὲ πατήρ, εὐτίνος ἐκεντήθη ἡ φιλοστοργία, ὅταν ὁ τοκογλύφος ἤγερθη γ' ἀιχμωρήσῃ, τῷ εἴπε·

— Αὔριον, φίλε κ. Βέβηλε, νὰ γράψῃς τὸ σγέδιον τῆς διαθήκης; καὶ σὺ θὰ ἥσαι ὁ ἐκτελεστὴς καὶ ὁ κηδεμών τὸ ἀπαιτῶ.

— "Εχομεν καιρὸν καὶ μεθαύριον, ἀπήντησε σοθαρῶς διακογλύφος καὶ μεθαύριον, λέγω, ποῦ σου ἐκαρφώθη ἡ μονομανία.

Τῷ ὅντι μετὰ δύω ἡμέρας ἐγένετο ἡ διαθήκη τοῦ Κυρ.-Λιμπέρη μυστική, ἡτις ἀναγνωσθεῖσα μετὰ τὸν θάγατόν του εἰς τὸ δικαστήριον ἐπροξένησε τὴν φρίκην.

Ἐν συντόμῳ ἀνέφερεν, ὅτι ἀφίνει ἀπόλυτον ἐκτελεστὴν καὶ γενικὸν πληρεούσιον τῆς περιουσίας του τὸν σεβαστὸν καὶ πολύτιμον φίλον του κ. Βέβηλον, συγχρόνιος τὸν ὕδιον κηδεμόνα τοῦ υἱοῦ του Ἀπόστολάκη, μὲ τὴν ἥρτην ἐντολὴν. νὰ διαθέσῃ τὸ μὲν ἥμισυ τῆς περιουσίας του, ὅπως νομίζει ἡ ἐντιμότητας του, τὸ δὲ ἔτερον νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν υἱόν του Ἀπόστολον, ἀμα τῇ ἐνηλικιότητά του, ἔξοδεύων τὸ εἰσόδημα εἰς ἐκπαίδευσίν του.

VI

Περιττὸν νὰ εἰπωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην, ὅτι ἀλλὰ ἀνεγνώσθησαν ὡς δῆθεν γεγραμμένα ἐν τῇ διαθήκῃ εἰς τὸν κ. Λιμπέρην ὑπογράφοντα καλῇ τῇ πίστει, καθόσον εἰς τὰς ἡμέρας μας ἐγένοντο διαθῆκαι τινες μυστικαὶ, γραφεῖσαι παρ' ἀσυνειδήτων, προξενήσασι ἐκπληξίαν καὶ μυστυχῶς εἰς οἰκογενειας, ὃν τὸ ὄνομα ἐπρεπε γάριν κοινοῦ συμφέροντος νὰ μείνῃ ἀπρόσβλητον.

Τοιαῦτα δὲ συμβαίνουσι μόνον ἐν κοινωνίαις, ἐν αἷς βασιλεύουσιν δὲ υλισμός, ὡς σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Διὰ τοῦτο εὐχόμεθα νὰ χωνευθῇ πλέον ἡ ὅρθη ἰδέα, ὅτι πρέπει νὰ καταργηθῶσι διὰ νόμου αἱ μυστικαὶ διαθῆκαι, ὡς ὀλέθριοι καὶ δίδοσαι τὸ μέσον εἰς ἀπάτας. Ο γονεὺς γὰ ἔχῃ τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα, μόνον διὰ πράξεως φανερᾶς, οὐδέποτε δὲ διὰ διαθήκης, ἡτις πιθανώτατον σήμερον, ἐκτὸς ἀν γραφῇ ἰδιοχείρως παρὰ τοῦ διαθέτου, νὰ μὴν εἶνε γνωσία, νὰ ἀποκληροῦῃ ἡ ν' ἀδικη τό τέκνον του, ἔστω καὶ ἀνεξετάστως, ἔστω δικαίως ἡ ἀδίκως, καθόσον ἡ βούλησις τοῦ γονέως — ἀλλὰ μόνον ἡ βούλησις καὶ οὐχὶ ἡ πλαστότης καὶ ἀν ἦ.

VII

Ναι, εὐχόμεθα ν' ἀπλοποιηθῶσιν ἐν γένει αἱ διατυπώσεις τῶν διαθηκῶν.

Ἄνται νὰ ἐνδιαλαμβάνωσι ἐν λεπτομερείᾳ τὴν περιουσίαν τοῦ διαθέτου, ἔχοντος τὸ δικαίωμα ν' ἀρνηθῇ, δὲν ἐπιθυμῇ, τὸ ἥμισυ αὐτῆς εἰς τὸ δημόσιον καὶ μόνον εἰς τὸ δημόσιον, καὶ οὐχὶ εἰς ζένον ἀτομον — καὶ μάλιστα σήμερον, ὅπου πάντοθεν ἡ κακία ἀπεδίωκε τὴν ἀρετὴν — πρὸς ἀποφυγὴν ἐμμέσων, ἡ δολίων ἐνεργειῶν τὸ δέ ἔτερον ἥμισυ — ἐάν

μὲν ἔχῃ τέκνα καὶ σύζυγον εἰς τόσας ἵστας μερίδας πρὸς ὅλους — ἐν περιπτώσει δ' ἀτεκνίας εἰς σύζυγον καὶ ἀδελφοὺς ἐπίστης εἰς ἴστας μερίδας — ἐν δ' ἀγχιμίᾳ καὶ μὴ ὑπάρξει ἀδελφὸν εἰς πλησιεστέρους συγγενεῖς μέχρι ὅγδους βαθμοῦ κατ' ἀναλογίαν τῆς γεννεαλογικῆς κλίμακος — τέλος μὴ ὑπάρχοντων καὶ τοιούτων εἰς τὸ δῆμοσιον,

Ἐὰν δὲ συμπέσῃ, ὡς δὲν ἀρνούμεθα, ὅτι συμβαίνει, νὰ χρεωστῇ τις εἰς ἔτερον εὐγνωμοσύνην, οὗτος διαθέτων τὴν περιουσίαν του νὰ ἐκρράξῃ μόνον εὐχὴν ἐν τῇ διαθήκῃ του — εὐχὴν τὴν ὅποιαν νὰ σεβασθῶσιν οἱ κληρονόμοι, οὓγι διὰ νομικῆς ὑποχρεώσεως, ἀλλ' ἐκ συνκινητήσεως καὶ εὐτυνεῖσίας.

VIII

Ναι! ἀρίστον φωνὴν ὑπὲρ τῆς ἀπλοποιήσεως τῶν διαθηκῶν, αἵτινες νὰ συντάσσωνται ὡς δπως λέγομεν ἡμεῖς, ἢ δπως νομισθῇ ὅτι εἶναι καταλληλότερον ἴσως, καὶ τῆς καταργίσεως τῶν μυστικῶν.

Ἄλλως — καὶ τὸ ἔκφραζόν ἐκ κοινωνικῆς πείρας μέχρι πεποιθήσεως — διὰ τῶν ἥδη διατάξεων τοῦ νόμου, αἱ σημεριναὶ διαθήκαι καὶ κυρίως αἱ μυστικαὶ, οὓγι μόνον πλέον τοῦ ἡμέσεως γίνονται διὰ πλαστογραφῶν καὶ ἐν αὐταῖς δὲν ἐκρράξοται ἢ διαστρέφεται ἡ βούλησις τοῦ διαθέτου, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ φοβερῇ στιγμῇ, καθ' ἣν πρόκειται νὰ ὑπογράψῃ ἐτομοθάνατος διαθήκην, διαπράττονται συχνὰ βίαι, ἀπάται καὶ κακουργήματα.

Βέγις δοῦτος ἀπαίσιον, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ οἰκογένεια πρόκειται νὰ στερηθῇ μέλος αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς ἐκπνοῆς τοῦ θυντικούτος νὰ συνομολογηθῇ σφικτοτέρα ἀγάπη μεταξὺ τῶν ἐπιζώντων, ὕστε ν' ἀναπαύνται ἡ ψυχὴ τοῦ τελευτῶντος εἰς τοὺς οὐρανούς, νὰ εὔρισκωνται μέλον σκεπτόμενα πᾶς νὰ κλέψωσι τοὺς ἀδελφούς των, πᾶς νὰ δολευθῶσι τοὺς συγγενεῖς των. "Η νὰ δύνανται ἀνθρώποι πονηροί, ὑποκριταὶ καὶ αἰσχροκερδεῖς — καταλαμβάνοντες ἐπιτηδείως τὴν ἀδυναμίαν τοῦ θυντικούτος — γενόμενοι ἐκτελεσταὶ διαθήκων ἢ κηδεμόνες τέκνων ἀνηλίκων νὰ ὠφελῶνται καὶ ν' ἀρπάζωσι.

Τὸ δὲ πάντων χείριστον νὰ γεννῶνται δίκαια κληρονομικαὶ ἀπεραίωτοι, καθόσον, δπως οἱ ρευματισμοὶ ἀπεδείγθη, ὅτι ἐνῷ φαίνονται θεραπευμένοι πάλιν παρουσιάζονται εἰς πρώτην ἀρρομὴν μετὰ ἔτη, οὗτοι καὶ αἱ κληρονομικαὶ δίκαια δύνανται ν' ἀνανεῳθῶσι, πάντοτε διὰ τῆς ἥδη νομοθεσίας, ἀμα στρεψόδικος αἴροντος δικηγόρος συνεννοθῇ μετ' ἀσυνειδήτου συγγενοῦς.

IX

Παρευρέθην μάρτυς αὐτόπτης διαθήκης ἀσθενοῦς ἑτοιμοθάνατου, τὸν ὅποιον, διαβάτην ὄντα ἐντεῦθεν μόνον καὶ κατακείμενον εἰς ξενοδοχεῖον, ἐπεριποιούμων.

Ἔτοι ὁ δύσμοιρος ἐκ Σμύρνης, ἐν ἦ, ἀτεκνος ὁν, εἰγε τὴν σύζυγόν του, εἰς τινὰ δὲ πόλιν παράλιον τῆς Φιλιάτιδος κτῆμα λίγαν προσοδοφόρον, ἐξ οὖ μάλιστα ἐπανήρχετο, δπως μεταβῆ Σμύρνην, διὰ τοῦ ἐκεῖθεν ἀποπλεύσαντος ἀτυπολίοιον, εἰς δο συνέπεσε νὰ συνταξειδεύσω μετ' αὐτοῦ μέχρις ἐνταῦθα, δπως κατέπεσε πάσχων ἐκ χρονίας νύσου, καὶ ἐκεὶ μάλιστα τὸν ἔγγνωρισα, ἀνήκοντα εἰς μυστικὴν ἀδελφότητα γνωστὴν μου.

Τὸν ἐπεριποιούμην λοιπὸν ὡς ἀδελφὸν, δτε τὴν τετάρτην ημέραν προαιτηνόμενος ἐγγίζοντα τὸν θάνατον, μοὶ ἐξέφρασε τὴν τελευταίαν του βούλησιν καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ καλέσω ἐπειγόντως συμβολαιογράφον εἰς δν νὰ ἐκθέσω, δσα μ' εἰπεν, δπως συντάξῃ διαθήκην.

— Πάραυτα θὰ ὑπάγω, τῷ εἴπον, ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἶναι δρόμον νὰ ἐρωτηθῇ δως πρὸς τὸ διατακτικὸν τῆς διαθήκης καὶ τις νομικός.

Ο μακαρίτης μοὶ ὠνόμασε μεγαλόσχημόν τινα νομοδιδάσκαλον, θανόντα καὶ τοῦτον ἥδη, τὸν ὅποιον ἡ κοινωνία ἐθεωρεῖ ἀμίαντον, ἀλλ' δστις, δως θὰ ἰδητε, ἀνῆκεν εἰς τοὺς βεβήλους, δπερ ἐπίστης ἥγνουσν.

Παραλαβὼν ἐπειγόντως συμβολαιογράφον μετέβην αὐθωρεὶ εἰς τὸν οἰκον τοῦ κυρίου τούτου, δν παρειάλεσα κατ' ἐντολὴν νὰ συνθέσῃ κατὰ τοὺς νομικοὺς τύπους τὴν βούλησιν τοῦ διαθέτου, τὴν ἑποίαν καὶ ἐξέθεσα σαφῶς καὶ καθαρῶς ἐνώπιον αὐτοῦ τε καὶ τοῦ συμβολαιογράφου, προσθέτας συγγρόνως, δτε τοὺς ἀνάμενεν δσον τάχιον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, εἰς δὲπανήλθον, δπως περιποιηθῶ τὸν ἀσθενῆ.

Δὲν ἔβραδυνον νὰ ἔλθωσιν ἀμφότεροι, ἀλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς μου, δταν ἥκουσα κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς διαθήκης ἐνώπιον μάλιστα τοῦ ψυχορραγούντος, ἔχοντος πλήρης εἰς ἐμὲ ἐμπιστούνην μάλιστα τὰς αἰσθήσεις του, ἀλλ' ἀντ' ἀλλων ἔκεινων τῆς βούλησεώς του ἣν μετέδωκα πιστῶς.

Σκέφθητι, ἀναγνῶστα, ἐκτὸς τῆς ἐξάφεως μου διὰ τὴν ἀπάτην καὶ τὴν ἀπελπιστικὴν συγχρόνως θέσιν μου, ὄντος ἡθικῶς ὑπευθύνουν.

Τι νὰ πράξω! Τι νὰ πράξω! Αφ' ἐνὸς ψυχορραγῶν, δστις μ' ἡτένιζεν, ἀφ' ἑτέρου ἀπάτη, δολιότης, πλαστογραφία — ἔγκλημα. Ἐσκεπτόμενην ἡ μᾶλλον τὰ ἔχασα, ἐνῷ ὁ ἑταμοθάνατος ἐξηγολούθει σιωπῶν — νὰ μ' ἀτενίζῃ διὰ βλέψιματος δπερ ἐξέφραζε κατέτι.

Τότε ἀνέβη τὸ αἷμα εἰς τὴν κεφαλὴν μου. Ἡναγκάσθην νὰ διακρόψω τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀναγνώσεως καὶ ὑπενθύμισω εἰς τὸν παραβάτην τοῦ δρου του, εἰτε ἐξ ἀπροτεξίας, εἴτε ἐκ συνεννοήσεως, συμβολαιογράφον τὰς συνεπείας τοῦ νόμου — συγάμα νὰ εὔρεθω εἰς τὴν δύσκολον θέσιν καὶ εἰπω εἰς τὸν ἀσθενῆ φίλον μου νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν τελευταίαν του βούλησιν — συγχρόνως νὰ δώσω ἐν μάθημα εἰς τὸν ἀθλιον στρεψόδικων, δστις κληθεὶς δως νομικὸς σύμβολος μόνον διὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης ἔθεσεν ἐν αὐτῇ, δτε «ἐκτελεστῆς τῆς διαθήκης εἰνε δ — τὸ ἰδιον δνομά του — καὶ δ μόνος καὶ γενικὸς πληρεζούσιος πρὸς διεξαγωγὴν τῶν τυχὸν ἀναρριπτομένων διαφορῶν.

Ἡ διαθήκη ἐτροποποιήθη ἐφ' δσον ἡτο δυνατὸν καὶ ἐσυγχώσει τοῦ ἀσθενοῦς ἡ θέσις. Ἔγω καλέσας ἀλλον ἀντ' ἐμοῦ μάρτυρα, δεν ὑπέγραψα. Ἐκ τούτοις ἐγεννήθησαν δίκαια.

Οπόσα ἀληθῶς ἔγκληματα γίνονται ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τοῦ διαστού καὶ τῆς ἀσυνειδησίας ἐν αἰς ζώμεν, καὶ τὸ φοβερὸν δτε ἐνῷ γίνονται ἐνώπιον τῶν ὄφθαλμῶν ὅλων, ἡ κοινωνία καταφέρεται κατὰ τῶν μικρῶν λωποδυτῶν, ἀντὶ νὰ ἀπαιτήσῃ δπως τεθῶσιν εἰς τὴν φυλακὴν οἱ μεγαλόσχημοι βέβηλοι πρὸς παραδειγματισμὸν ἐπι τέλονται καὶ διὰ νὰ ἡγεμόσῃ πλέον.

X

Ἐν τούτοις, ἡ ἀπεικόνισις τῶν περιγραφέντων, ὁ κ. Βέβηλος, ἐγένετο κηδεμῶν τοῦ ἀνήλικος Ἀποστόλου ἀναλαβὼν τὴν διαχείρισιν ἀπάστης τῆς περιουσίας. Ἐκτοτε ἐκλεπτε δυνάμει ἀφρομένης διαθήκης, δσα ἡδύνατο, καὶ συγχρόνως κακομετεχειρίζετο τὸν δραφανὸν Ἀποστόλον, φωνάζων συγχά:

— Θὰ τὸν κάμω ἀνθρωπὸν. Ο μακαρίτης φίλος μου πατήρ του (καὶ ἐδῶ ἐπροσποιεῖτο συγκίνησιν) μ' ἐλεγε τὰς τελευταίας στιγμὰς ἀκόμη «αύστηρός, αύστηρός κ. Κωνσταντίνε Βέβηλε.

"Η συνοικία ἡτις ἐγνώριζε τὸν Ἀπόστολον τὸν ἐλυπεῖτο, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ δημιύρη, καθόστιν ὁ κ. Κωνσταντίνος Βέβηλος ἡτο ἐπιτήδειος μὲν μεγάλας σχέσεις καὶ ἔξ ἑκάτινων οἰτινές συγχάζοντες εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ τότε βασιλέως Ὀθωνος, ἔλεγον, ὅτι θὰ χύτωσι τὴν τελευταίαν ῥάνιδα τοῦ αἰματός των ὑπέρ τοῦ θρόνου καὶ ἐπιστεύοντο ὡς ἀφωτιωμένοι δίδοντες; γνώμην, ἀλλ' οὐχ' ἡττον τὸν ἐγκατέλειψαν οἱ ἄθλιοι εἰς τὴν δυστυχίαν του.

Ο 'Απόστολος ὅμως εἶχε τὸν μνημονεύθεντα πιστὸν ἀνθρώπον τῆς οἰκίας ὡς Μέντορα, ὅστις ἐγνώριζε τὰ πάντα καὶ ἐπροσποιεῖτο τὸν βλάχα — κληθέντα καὶ οὔτω — καὶ διτις συνίστα διαρκῶς ὑπομονὴν εἰς τὸν Ἀπόστολον. "Αμα δὲ τῇ ἐνηλικιότητί του τὸν συνεθεύλευτο νὰ ἀπευθύνῃ αἰτήσιν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διαχείρησιν τῆς περιουσίας του.

"Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τὸ δικαστήριον ἔξετάσαι ἀπεράθη ὑπὲρ τῆς ἐνηλικιότητός του, ἔξεδοτο ἀπόρασιν δι': ἦς ὁ Βέβηλος ὤρειλε νὰ δώσῃ λογαριασμὸν τῆς διαχειρήσεως καὶ παραδώσῃ τὴν περιουσίαν ἀλλ' οὗτος παρέδωκε περιουσίαν κατεστραμμένην.

Τότε ἐνεφανίσθη ὁ Βλάχος, ὅστις ἐσυμβούλευτε δημοσίως τὸν Ἀπόστολον νὰ καλέσῃ εἰς τὸ δικαστήριον τὸν κλέπτην κηδεμόνα καὶ διτις εἶναι ἕτοιμος νὰ δώσῃ μαρτυρίαν καὶ ἀποδεῖξῃ — καθόστον ἔχει μάρτυρας αὐτόπτας — τὰς καταχρήσεις τοῦ ἀσυνειδήτου.

"Ἐνεκάλεσε τὸν κηδεμόνα του εἰς τὸ δικαστήριον, ἀλλ' οὗτος ἴσχυών παρέτεινε διὰ στρεψοδικιῶν τὴν δίκην καὶ παρίστα παντοῦ τὸν Ἀπόστολον, πιστευόμενος ὃς ἐκ τῶν σχέσεών του καὶ τῆς ὑποκριτικῆς του, ὑπὸ κακῶν χρωματισμόν.

"Αλλ' ὁ Ἀπόστολος — ὅστις ἀμα ἔλαβε τὸ δίπλωμά του μημονεύοντα τὸν πατέρα του καὶ μὴ θέλων ν' ἀναμιγθῇ εἰς τὴν πολιτικήν, ἤνοιξε τεκτονικὸν κατάστημα, ὅπερ διηγήσεις ἦσχε, ὁ Ἀπόστολος, λέγω, ἡδιαφόρει διὰ τὰς συκοφαντίας καὶ πᾶς σκέπτονται κατ' αὐτοῦ οἱ καταχρεσταὶ τῆς ἀνωτέρας στρατιας, βαδίζων τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἀρετῆς, ἤτινα μ' ὅλης τὰς παρεξηγήσεις κατ' ἀρχὰς ἐκτιμῶνται ἐπὶ τέλους.

Μετ' ἀγωνίαν δὲ ἐπὶ ἔτη ἐκέρδισε τὴν δίκην, ἀλλ' ἔλαβεν ὀλιγιστική, ὡς συμβαίνει πάντοτε, ὅταν οἱ διαχειρισταὶ εἴναι κακῆς πίστεως, ὅταν οἱ κηδεμόνες εἴναι βέβηλοι.

Γ

• Ο πρῶτος στεναγμός τοῦ θυητοῦ.

"Ίδον λαϊπόν δ. Ἀπόστολος ἐνῆλιξ πλέον καὶ διευθυντήσματα καταστήματος βιομηχανικοῦ. Μέχρι τοῦδε, ἐπειδὴ ὁ ήρως μας κατεγίνετο εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν σπουδὴν ἡδυνάμεθα καὶ ἡμεῖς ν' ἀσχολώμεθα — ἐπιτηροῦντες συνάριττα αὐτὸν καὶ ὡς παιδία — εἰς τοὺς ἡμιθέους τοῦ 1821 ἢ εἰς τοὺς βέβηλούς καὶ ἐπιτηδείους τῆς συμερινῆς ἐποχῆς. Ἀπὸ τοῦδε ὅμως εἰσερχόμεθα εἰς τὴν κυρίως ιστορίαν τοῦ ἐνήλικος πλέον καὶ καλοῦ πολίτου, οὕτωνος γράφομεν τὸν κατὰ φαντασίαν ρωμανικὸν βίον του.

"Ο 'Απόστολος ἡτο, μολονότι ἐν τοικύτη ἡλικίᾳ, ἀθωάτατος. — 'Ανέγνων εἰς βιβλιάριόν τι Γαλλικὸν, περιέχον παιδικὴ ἀνέκδοτα, μεταξὺ τῶν ἀλλων, ὅτι παιδίον τι, παρατηροῦν ἐν εἰκόνι τὸ πρωτόπλαστον ζεῦγος, πρὸ τῆς ἐν φύλλων συκῆς ἐνδυμασίας του. εἴπεν εἰς τὸν παρ' αὐτῷ ιστάμενον δίδυμον ἀδελφόν του :

— 'Η μήτηρ μᾶς εἶπεν, ὅτι εἶναι ὁ 'Αδάμ καὶ ἡ Εύα.

— 'Αλλὰ ποῖος εἶναι ὁ 'Αδάμ; ; ἡρώτησε τὸ ἔτερον.

— Δὲν τὸν γνωρίζω, ἀπήντησεν ἀφελῶς τὸ πρῶτον. διότι δὲν εἶναι ἐνδεδυμένος.

Κτὶ ἀμφότερα ἔδραμον πρὸς τὴν μητέρα των, ἡτις ἐγνώριζε τὸν 'Αδάμ, ὅπως τὴν ἐρωτήσωσιν.

— 'Ο 'Απόστολος ἡμῶν ἡτο τόσῳ ἀθωος, ὥστε θὰ ἔδιδεν ἀσφαλεστέραν καὶ ἀθωοτέραν ἀπάντησιν. ἀν ἡρωτᾶτο, μολονότι ἐν τοικύτη ἡλικίᾳ.

II

"Πλὴν ἐπείσθης πλέον, ἀναγνώστα, — μάλιστα μᾶς συνέλαβες ἐπ' αὐτοφόρῳ — ὅτι γράφομεν μυθιστόρημα καὶ φυντασίαν ἡμῶν, ἡτοι μυθὸν καθόστον ἀφορᾷ τὴν ἀθωάτητα καὶ ιστορίαν ἀπὸ τὰς συμβανούσας. Ἀλλὰ μυθιστόρημα ἀνευ ἐρωτος, ὅσῳ καὶ ἀν ὑποτεθῆ ἐπιτυχεῖς, εἶναι ἀνθος ἀνευ εὐδίας, εἶναι ὥραιότης ἀνευ ἐκφράσεως.

Εἶμεθα λοιπὸν ἡγεμαντικότεροι καὶ ἡμεῖς νὰ παραστήσωμεν τὸν 'Απόστολον ἐρωτευμένον ὅπως ὅμως θέλομεν ἡμεῖς, διότι ἀν ἐρωτήσωμεν τὸν ὑπόλοιπον κόσμον, θ' ἀπαιτήσωσιν ἔκαστος νὰ γράψωμεν τὴν ιστορίαν του μυθιστορικῶς, καὶ ἡμεῖς δὲν προτιθέμεθα νὰ γράψωμεν συλλογὴν ἢ εἰδὴν ἐρώτων.

Τὴν εἶδεν ἐδῶ ἡ ἐκεῖ — εἶγεν ἀνθος εἰς τὰς χειράς της ἡ δὲν εἶχεν — εἶπε τὴν ἀνεξάλειπτον ἀπὸ τὸν νοῦν ἐκείνην λέξιν, καὶ ὁ ψιθυρισμὸς τὴν ἔφερε μέγιρις ἐκείνου ἡτο ἐνδεδυ μένη οὕτως ἢ ἄλλως — συνωδεύετο ὑπὸ τοῦ κ. Ἀγνώστου ἢ τῆς κ. Γνωστῆς — τὴν ἀπάντησης τὸ πρῶτον εἰς τὸν χορὸν, εἰς τὸν περίπατον, εἰς τὸ θέατρον εἰς ἐκδρομὴν, ἢ εἰς ἐπίσκεψιν τυχαίως τὸν Σεπτέμβριον διετοκούτην δλοι εν 'Αιθήναις, ἐνωκίασεν οἶκον ἀπέναντι ἢ παραπλεύρως — καὶ ὅλα ὅσα δύναται νὰ ἀπαντήσῃ ἢ νεότης, ὅπως ἀρχίσῃ μια ἀνοσία, τὴν ὁποίαν ἐν τούτοις διερχόμεθα ἀπαντες, ὅπως τὰ ἔξανθήκαται, καλονυμένη ἔρως.

"Ημεῖς ἀπὸ δλα τὰ δείγματα, ἀτινα μᾶς προσφέρετε διὰ νὰ ἀρχίσωμεν τὸν ἔρωτα του ἡρωός μας, οὐδὲν πιραδεγύμεθα ὡς κατάλληλον. Μεταξὺ ἀύτων εἶναι καὶ καλά, ὃν τὸ ὑψοῦ δὲν ἐννοοῦμεν, εἶναι καὶ κακά, ἀτινα ἀπορρίπτομεν ἐπίστης, ὃς πράττουν οἱ Ἑλλανοδίκαι, μὲ τὴν διαφορὰν, διότι ἡμεῖς ἀπορρίπτωμεν δλα, διότι εἶμεθα ἰδιότροποι· ἐκτὸς τούτου δὲν εἶναι ἐμπήριον, ὅπως μᾶς δώσητε δείγματα, ὅπως ἐκλέξωμεν· ἐπὶ τέλους δὲν μᾶς ἀρέσκουτι. — 'Υπάρχουν περιοδικά, δθεν πωλήσατε ἐκεῖ τὰς ἐρωτικάς τας ιστορίας.

III

"Ο ἔρως τοῦ 'Αποστόλου ἀρχεται, ἀναγνώστα, ἀπὸ Παυσίλυπον κηπόν, ὅστις, ἐνῷ εἶχε τοικύτην ὄνοματίαν, εἰς τὸ πρᾶγμα ἡτο διάφορος, εἰς τὸ πρᾶγμα ἡτο 'Αρχίλυπος.

Τὰ περιστατικὰ τοῦ βίου του. ἀτινα μᾶς προσφέρετε δρθή κρίσις καὶ θετικὴ σπουδὴ εἶχον καταστήσει τὸν 'Απόστολον ἐν μὲν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς μελαγχολικὸν, εἰς δὲ τὸ φυιόμενον ὄμιλητικὸν καὶ εὐτάραπελον. Ἡδιαφόρει, γνωρίστας νεώτατος τὴν κεκίαν, διὰ τὸ πᾶν καὶ ἀνεμιγνύετο ἐν τούτοις εἰς τὰ τῆς κοινωνίας. Η ζωή του ἐτρέχειν ἡσυχος καὶ γαληνιαία ἐντὸς τοῦ θορύβου τῆς πόλεως, ὅπως τρέχει γαληνιαίας τὸ διαυγές διδωρίου ρύσακίου πρὶς ἀνθῶνα νελόφρακτον.

"Ημέραν τινα εἶδεν έν ονειρον — οὐγι, ἐκάμαρμεν λάθος, νύκτα — οὐδέποτε ἐκομιζτο τὴν ἡμέραν, ἢ ἀν συνέητη νὰ κοιμηθῇ δὲν εἶδεν ονειρον — οὕτω θέλομεν ἡμεῖς — οἱ ἀνθρωποι νὰ μη ὄντειρευόνται τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ νὰ πραγματοποιοῦν.

"Ητο νῦξ, ὥρα ἐννέατη καὶ τὸ Παυσίλυπον εἰς ἐνέργειαν.

Τὸ Παυσίλυπον ἦτο τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ κῆπος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων — κῆπος ἀρκετά περιποιημένος, μὲν ἀμπελῶνα εἰς τὴν γωνίαν καὶ πλήρης δενδροτοιχίων, εἰς δὲ συνθροιζόντο τὸ ἐσπέρας ἄνθρωποι, γυναικες καὶ ἔργολάθοι, δῆπος ἀναπνεύσωσι καὶ ἀλούσωσι μουσικήν. ἥτις ἐπαιάνιξ καθ' ἑκάστην ἐσπέραν πέραν μεσονυκτίου ἐνίστε.

Τὸ Παυσίλυπον ἐκείτο πρὸς τὰς ἡρχαῖς τῆς ὁδοῦ Πατησίων. Ἀκριβῶς ἤρχιζε ἀπὸ τὴν τότε πρώτην γέζυραν — μὴ ὑπάρχουσαν σήμερον, καλυφθέντος καὶ τοῦ ρυακίου — ἀντικρὺ, κατὰ τὸ 1873, ὅτε ἐγράφομεν κεραμοποιείου, καὶ σήμερον καφείου καλουμένου «Νέος Κόσμος» καὶ ἐτελείωνε εἰς τὴν δευτέραν γέζυραν τῆς ὁδοῦ, ἥδη πρώτην. Σήμερον ἐντὸς τοῦ χώρου τοῦ ἀλλοτε Παυσίλυπου κήπου εἶναι ἐκτισμένα τὰ δύο καταστήματα Πολυτεχνείον καὶ Μουσεῖον, ἐνῷ ὑπάρχουσι κεκλεισμέναι καὶ αἱ κοκκάλαι τοῦ Ἀγαρέμονος, ὡς λέγουν, ἀν δὲν ἥνε ἔτερον τινος πλουτοκράτου Ἀργείου.

“Ἡδη τὸ μέρος τῶν διασκεδάσεων καὶ τῶν ὡρῶν τῆς ἀναψυχῆς, ἐπηκυρώμενων καὶ διὰ μικρῶν θεάτρων, εἶναι πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἰλισσοῦ καὶ πρὸς τὰς ἐναπομεινάτας στῆλας τοῦ ναοῦ τοῦ Ὁλυμπίου Διός, ἀπέναντι τοῦ πρώτου νεκροταράσσου. Τότε δὲ πολὺς κόσμος ἦτο εὐαίσθητος καὶ ἀπέφευγε τὴν θέαν τῶν νεκροταφείων. ἥδη ἐπλειονοφήρισαν οἱ ἀναίσθητοι.

“Οἱ Ἀπόστολοι μετέβαινε τὴν νύκτα ἐκείνην, δῆπος λάθρη ἀναψυχῆν καὶ πάρη τὸ παγωτόν του. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι λέγωμεν, δὲ τὸ Παυσίλυπον ἦτο εἰς ἐνέργειαν, δὲ μουσικὴ ἐπαιάνιξ, δὲ ἥδυνατο τις νὰ πάρῃ ἀναψυκτικὸν, περιττὸν νὰ εἴπομεν, δὲ ἦτο θέρος διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς χρονολογίας.

Καὶ τῷ ὅντι τὴν ἡμέραν ἐκείνην τοῦ Αὐγούστου ἦτο ὁ καύσων ὑπερβολικὸς καὶ τὸ ἐσπέρας ἀπασα ἡ πόλις διέτρεχε τὴν ὁδὸν ἀπὸ Ἀθηνῶν πρὸς Πατήσια — οὐχὶ κονιώδης ὡς σήμερον — δῆπος ἀναπνεύσωσι δρόσου καὶ εἰστρέχοντο εἰς τὸν Παυσίλυπον κῆπον.

Ἐισῆλθε καὶ ὁ Ἀπόστολος. Κατὰ τὴν στροφὴν δενδροτοιχίας ἀπάντησε τὸ πρῶτον ἔνα ἄγγελον — θήλυν ἐννοεῖται, διότι ἐκ τῶν ἀγγέλων εἰς τοὺς οὐρανοὺς εἰσὶν οἱ ἀρρενεῖς καὶ εἰς τὴν γῆν αἱ θῆλεις, μὲ τὴν διαφορὰν, δὲ τοὺς σήμερον αἱ θῆλεις ἀντὶ πτερύγων φέρουσι — τὸ suivez moi jeune-homme ταῦτα.

Ἐκτὸς τούτου ὅλαι αἱ ἑρωμέναι εἶναι ἄγγελοι — τούλαχιστον οὕτω ἀπαιτεῖ ὁ τύπος. “Ηκουούσε δὲ τὸ ὄνομά του προφερόμενον ἀπὸ τοὺς συνοδούς τοῦ θήλεως ἄγγέλου.

— “Οἱ Ἀπόστολοι μόλις διέσωσε τὸ τέταρτον τῆς περιουσίας του, ἔλεγεν δὲ εἰς.

— Αὐτὸς ὁ Βέβηλος... τὸν γνωρίζω, διέκοψεν ἑτέρα τις φωνὴν, διότι τὸ αὐτὸν ἔκαμε καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Μυθιώτου. Εἶναι ἀληθῶς ἀθλιος. Εἰς δοσας οἰκογενείας κυρίως πλουσίας εἰσῆλθε κατώρθωσε νὰ γείνη ἐκτελεστῆς διαθηκῶν καὶ ἀπάσας ἔκλεψε. Τὸ ἔχει ἔργον καὶ πῶς ἀπατᾷ εἶναι περίεργον. Λόγος γυμνος τυχοδιώκτης κατώρθωσε νὰ γείνη πλουσιώτατος κλέπτων τεχνητῶν τούς ἀλλους.

“Οἱ Ἀπόστολοι στραφεῖς αὐτομάτως πρὸς τὸ μέρος, ἐξ οὐ κκουσε τὴν περὶ αὐτοῦ ὄμηλιν τὴν εἶδε. Ἰστατο ὄφθια, ἔτοιμη νὰ καθίσῃ εἰς καθίσμα, ὅπερ ὑπηρέτης τοῦ καφείου τῆς προσέφερε. Τῷ ἐφάντῳ ἀληθῶς ἄγγελος τὸ πρόσωπόν της... ὡς τὸ πρόσωπόν της ἀδημαντόστραπτον.

ὅρεκτικὸν φαγητὸν, ἀνευ ἀλατος. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν καὶ Σελήνη — ἔστω καὶ ὀλιγίστη — εἰς τὸν ἔρωτα.

Τὴν νύκτα λοιπὸν ἐκείνην ἦτο πανσέληνος καὶ πανσέληνος τοῦ Αὐγούστου. Φαντασθήτε, ὅσοι ἀνέγνωτε πολλὰ μυθιστορήματα καὶ ἔχετε καὶ τὸν ἐγκέφαλον ἡφαίστιωδην. Ἐπανερχόμεθα.

“Η Σελήνη δανείζεται τὸ φῶς της ἀπὸ τὸν Ἡλιον, ἀλλὰ δὲν θ’ ἀδικήσωμεν τὸν Ἀπόστολον, ὑποθέτοντα, δὲ τὸ πρόσωπον ὅπερ ἡτένιζεν εἶχε δανείσει τὴν λάμψιν καὶ τὸ φῶς του εἰς τὴν πανσέληνον τῆς νυκτὸς ἐκείνης.

“Ἡτο ὄντως καλλονὴ ἡ Νηροτής, ἥν εἶχεν ἀπαντήσει. Θέλετε νὰ τὴν περιγράψω;

V

Μετρίου ἀναστήματος — ναΐ! μετρίου, διότι πᾶς ἀλλως ἡδυνάμην νὰ συγκεράσω τὰ μεγάλα καὶ μικρὰ ἀναστήματα, ἔτοιμα ἔκαστον νὰ μοι ἐπιτεθῶσιν, ἀν ἐπροτίμων τὸ ἔτερον — Ἐλαφῶσις ἡ βοῶπις ἀν θέλητε καὶ ἂς τὸ εἴπωμεν πλασθεῖσα διὰ νὰ γεννᾶ τὸν πόθον καὶ τὸν ἔρωτα. — Μὲ κόμην πυκνὴν μὴ ἔχουσαν ἀνάγκην προσθήκης τριχῶν ἐξ οὐρᾶς ἵππου, ὅπως κάμη ἐπίδειξιν καὶ γεννήσῃ τὴν κεφαλαλγίαν, οὐσαν τοῦ νευτερισμοῦ — Μὲ χάριν σπανίαν καὶ μειδίαμα ἀγγελικόν. — Με... πλὴν τίς μὲ διακόπτει; Πᾶς;

— “Οποίαν κόμην εἶχε ξανθὴν ἥ μαύρην; Εποίους ὄφθαλμούς; μαύρους, γαλανούς, καστανούς ἥ μπιρμπιλωτούς; ἔρωτα ἥ περιεργος.

— Διαβολεμένη ἀναγνώστρια, ἐδῶ μὲ ἔφερες εἰς δύσκολον θέσιν.

Λέγουσιν, δὲ τι διὰ τους καστανούς καὶ μπιρμπιλωτούς ὄφθαλμούς — τοὺς σατανικωτέρους πάντων — δὲν ἀν πρόκειται νὰ γείνῃ ἐκλογή, οὗτοι εἰσὶν οἱ καταλληλότεροι διὰ.... καταλαμβάνετε, νὰ τοὺς θαυμάσῃ τις.

Σεις ἐκλέξατε τώρα.

— Η Νηροτής λοιπὸν εἶχεν, δὲ τι θέλετε ἐκλέξει: Προχωρῶ.

— “Ἄλτ! οὐδὲ βῆμα, δὲν μᾶς ἐκφεύγεις εὐκόλως. Ἀπαιτούμεν όντας διάστημα τοῦ οὐρανούς καὶ τὴν κόμην τῆς πειραιμήσεώς σου, δῆπος κρίνωμεν καὶ περὶ τῆς καλαισθησίας σου.

— “Ω διάβολε! ἔχομεν καὶ πειθανακασμούς καὶ ἀν θέσαν τούλαχιστον ἀνδρες ἡδυνάμην ν’ ἀπαντήσω ἐπὶ τέλους, δὲ τὸν ἔγχοντας εἰμαι δι γράφω, ὡς βουλομαι καὶ οὐχὶ κατ’ ἐπιβολὴν ἀλλ’ εἰς κυρίας καὶ μάλιστα τὴν χαρίσσαν, ἥτις ἀναγνώσκουσα μειδία ἀγγελικῶς αὐτὰς τὰς στιγμὰς, τί νὰ ἀπαντήσω, — ἀφοῦ ἐπιμένω καὶ τὸ ἀπαιτεῖ καλά καὶ σώνει, καὶ ἰδού μάλιστα κτυπᾶ καὶ τὸν σκανδαλώδη πόδα της κατὰ γῆς μετὰ πείσματος ἐκ τῆς ἀγνομονοσίας. — “Ε, ἀνευ στενοχωριῶν ἀναμείνατε καὶ ἀπαντῶ, δὲ τι διὰ νὰ μάθη τὸ μυστικὸν ἡ ζυλότυπος ἀναγνώστρια ἡς ἀτενίσῃ εἰς καθρέπτην.

(ἐκολουθεῖ)

V

“Ἐλησμόνησα, ἀναγνώστρια, νὰ σοὶ προσθέσω οὐσιώδες τι. Τὸ μυθιστόρημα ἀνευ ἔρωτος εἶναι, ὡς προείπομεν, σῶμα ἀνευ ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἔρως ἀνευ τῆς προστάτιδος Σελήνης, εἶναι